

Överförmyndarnämnden
Eskilstuna Strängnäs

Svar på skrivelse från Strängnäs kommuns revisorer

Förslag till beslut

1. Överförmyndarnämnden godkänner svar på skrivelse och lämnar över begärda handlingar till Strängnäs kommuns revisorer.

Sammanfattning

Överförmyndarnämnden har den 6 februari 2024 mottagit en begäran från Strängnäs kommuns förtroendevalda revisorer. I handlingen beskrivs den kritik som riktats av revisionen i Strängnäs samt den allvarliga kritik som riktades mot Överförmyndarnämnden Eskilstuna Strängnäs av Länsstyrelsen.

Strängnäs kommuns revisorer efterfrågar överförmyndarnämndens återrapportering som skickades till Länsstyrelsen med uppgifter per 1 oktober 2023. Det efterfrågas även att överförmyndarnämnden redogör för de förbättringar av den interna kontrollen som genomförts som bemöter de brister som lyfts.

Ärendebeskrivning

Överförmyndarnämnden bifogar härmed Överförmyndarnämndens återrapportering som skickades till Länsstyrelsen med uppgifter per 1 oktober. I återrapporten kommer Strängnäs kommuns förtroendevalda revisorer ta del av statistik som visar en positiv utveckling av överförmyndarnämndens handläggningstider och vilka åtgärder som vidtagits som förklarar de förbättrade resultaten. Det kommer framgå i återrapporteringen att överförmyndarnämnden har sedan våren 2023 haft en handlingsplan som mer ingående beskriver vilka åtgärder nämnden arbetar mer. Denna handlingsplan finns också bifogad.

Överförmyndarnämnden vill belysa och sammanfatta att handlingsplanen och dess resultat bemöter den kritik som lyfts från länsstyrelsen och Strängnäs kommuns revisorer. Handlingsplanen gäller även under 2024 vilket innebär att nämnden kommer fortsätta arbeta med dess åtgärder under året. Nämnden vill belysa att en bidragande framgångsfaktor har varit att förändra arbetssätt. I en del att stärka den interna kontrollen har medarbetarna delats in i team för att öka det systematiska interna lärandet genom ärendegenomgångar, kollegial handledning och med att jobba med ständiga förbättringar.

Bifogade bilagor:

- Bilaga 1: Återrapport till Länsstyrelsen per den 1 oktober 2023 (ÖFNES/2023:521)

- Bilaga 2: Överförmyndarnämndens handlingsplan 2023-2024 (ÖFNES/2023:6)

Beslutet skickas till:
Strängnäs kommuns revisorer

SOCIALFÖRVALTNINGEN

Elisabeth Kántor
Förvaltningschef

2024-02-06

Till: Överförmyndarnämnden

Frågor till överförmyndarnämnden från Strängnäs kommuns förtroendevalda revisorer

Strängnäs kommuns förtroendevalda revisorer konstaterade tillsammans med Eskilstuna kommuns förtroendevalda revisorer under 2022 att överförmyndarnämnden inte säkerställt en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Bland annat rekommenderades överförmyndarnämnden, i den granskning som revisorerna i Eskilstuna låtit genomföra, att i flera avseenden stärka den interna kontrollen i verksamheten samt att kontinuerligt fortbilda personalen inom relevanta områden.

Vidare genomförde Länsstyrelsen en inspektion i november 2022, och i den rapport som lämnades i april 2023 konstaterar Länsstyrelsen att det finns stora brister i verksamheten, och allvarlig kritik lämnas, vilket är den högsta nivå av kritik som Länsstyrelsen kan lämna. Länsstyrelsen begärde återrapportering från överförmyndarnämnden senast i oktober 2023, bland annat avseende vilka åtgärder nämnden har vidtagit för att korta handläggningstider, förbättra bevakningen etc.

Till följd av ovanstående omfattande brister önskar Strängnäs kommuns revisorer att:

- överförmyndarnämnden översänder samma återrapportering till revisorerna i Strängnäs, som gjordes till Länsstyrelsen under 2023.
- överförmyndarnämnden redogör för de förbättringar av den interna kontrollen som genomförts i verksamheten sedan såväl revisorerna som Länsstyrelsen påtalat bristerna.

Revisorerna önskar skriftlig återkoppling senast 2024-03-31.

För revisorerna i Strängnäs kommun

Jens Persson
Ordförande kommunrevisionen

Paul Tamm
Vice ordförande

Överförmyndarnämndens handlingsplan 2023-2024

Bakgrund och syfte

Överförmyndarnämnden har senast under åren 2021, 2022 och 2023 mottagit kritik från Länsstyrelsen Stockholm främst med anledning av:

- Långa handläggningstider för granskning av årsräkningar
- Långa handläggningstider för granskning av sluträkningar
- Bristfällig hantering av förmynderskapsärenden.
- Handläggning som visar på en bristande förståelse för rättsverkningar av beslut och för föräldrabalkens regler.

Kommunrevisionen har under 2022 lämnat en revisionsrapport med ett antal rekommendationer, däribland att den interna kontrollen behöver ökas med anledning av verksamhetsområdets beskaffenhet.

Överförmyndarnämnden har med anledning av länsstyrelsens kritik och revisionens rekommendationer tagit fram en handlingsplan för att komma till rätta med bristerna i verksamheten.

Organisation och bemanning

Under 2021-2022 hade överförmyndarenheten en hög personalomsättning vilket innebar tapp i kompetens. Enheten hade även vakanser med anledning av omsättningen fram till hösten 2022. Många nya på enheten under hösten/vintern 2022 medförde att ungefär hälften av medarbetarna på enheten var under introduktion. Introduktionen innebar en högre arbetsbelastning på de mer erfarna handläggarna vilket i sin tur ledde till att de nyare medarbetarna i perioder hade svårt att få en fullgod introduktion. Av ovan skäl förlängdes handläggningstiderna i samtliga ärendekategorier och även för granskning av årsräkningar.

Åtgärder medarbetare

I samråd med överförmyndarnämnden valde överförmyndarenheten att utöka verksamheten under 2022 för att komma till rätta med handläggningstiderna, vilka blivit längre med anledning av vakanser och medarbetare under introduktion.

Under 2023 har 15,5 tjänster budgeterats för i jämförelse med 2022 års 13 årsarbetare. Finansieringen av utökningen har skett med tidigare års överskott.

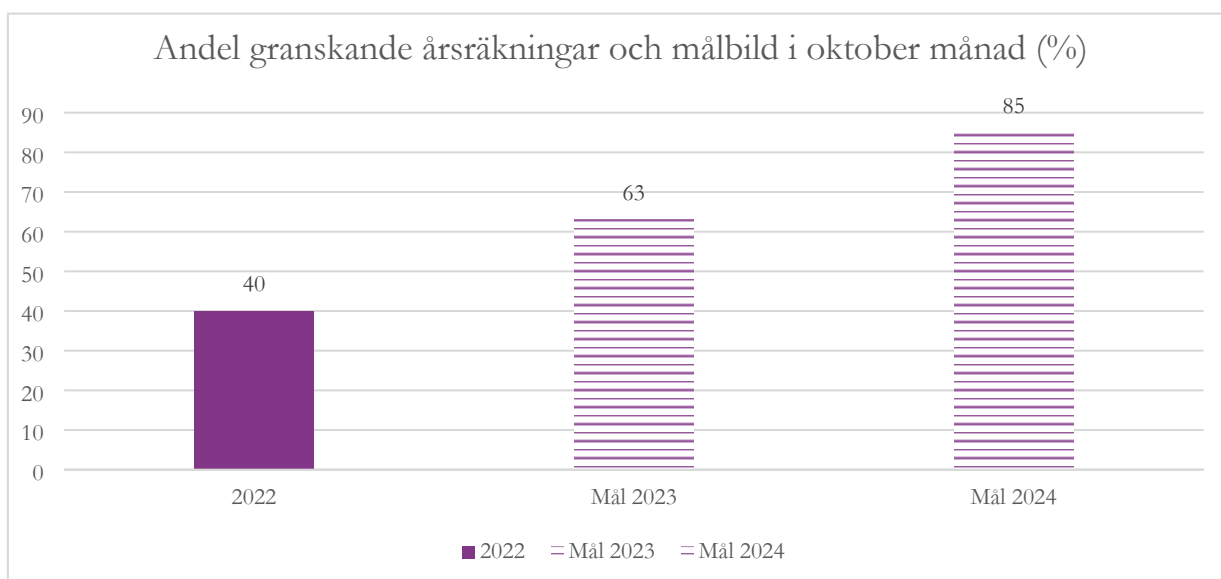
Utöver detta har även extraarbetare tagits in fortlöpande under 2023 men även för sommarperioden 2023 som stöd i granskningen. På nämndens initiativ har två heltidstjänster, varav en på visstid, utanför budget rekryterats. Nämndens målsättning med dessa initiativ är att klara hanteringen av de ca. 300 årsräkningar från 2021 samt de ca. 1250 årsräkningar från 2022 under kalenderår 2023.

Åtgärder tillsyn

För att effektivisera tillsynsprocessen har ett flertal åtgärder genomförts under 2022. Nämnden har omvärldsbevakat och tagit inspiration från andra överförmyndarnämnder som tidigare haft svårigheter att klara av tillsyner inom en rimlig tid men med insatser lyckats under 2022. De framgångsfaktorer som lyftes av flera nämnder var förgranskning, dvs en kontroll av de verifierat och handlingar som lämnas in i samband med årsräkningen. Målsättningen med förgranskningen är att starta upp granskningsärenden snabbare och effektivisera av tillsynsprocessen. Om effektiviteten av förgranskningen uteblir kommer överförmyndarenheten analysera detta för att vidareutveckla arbetssättet inför kommande år.

Nämnden har uppmärksammat att en väldigt hög andel av de inlämnade årsredovisningar är bristfälliga och behöver kompletteras. För att förebygga de bristfälliga redovisningar samverka nämnden med godmansföreningar i Eskilstuna och Strängnäs kommuner men utvecklar även informationen som skickas ut till ställföreträdare i samband med anmodan av årsräkning. Nämnden kommer även att under hösten 2023 utveckla informationen till ställföreträdare på hemsidan kring årsredovisning.

Uppföljning av granskade årsräkningar har utvecklats och sker veckovis. Mål kring antal granskade årsräkningar eller antal förgranskade årsräkningar finns och följs individuellt (se diagram nedan).

Nämnden fortsätter att arbeta fram en rimlig nivå på tillsynen som tidigare år haft en förhållandevis djuplodande inriktning. En planering för tillsynen för finns med i nämndens prioriteringar inför 2025 och baseras på lärdomar från tidigare års tillsyn samt identifierade framgångsfaktorer.

Åtgärder kompetens

Eftersom överförmyndarenheten under 2022 och 2023 består av en högre andel nyare medarbetare i förhållande till erfarna har nämnden under 2023 rekryterat en **senior handläggare** som ett tillskott till verksamheten. I den seniora handläggares uppdrag under året ingår att introducera de nya medarbetarna och agera stöd för dem i handläggningen. Det har framkommit att det har varit en utmaning att få hjälp som ny handläggare i ärenden och komma vidare i handläggningen vilket skapat frustration. För att måna om både de erfarna handläggarna men även möta de nyare handläggarnas behov har denna tjänst inrättats. Innehållet i tjänsten kommer att möta de varierande behov som finns i verksamheten men även arbeta förebyggande med bland annat information på hemsidan.

Under sommaren 2022 skapade nämnden kontakt med en erfaren överförmyndarjurist som stöd för enheten i de mer **komplexa juridiska frågorna**. Detta är en insats som tar sikte på att få ner handläggningstider i de ärenden som annars riskerat att kräva en lång hantering, förbättra arbetsmiljön för att minska på upplevd stress men även utöka kompetensen i vissa mer specifika frågor hos handläggarna.

För att möta behovet av introduktion har nämnden under 2022 genomfört en utbildning med stöd av Motalas överförmyndarnämnd. En erfaren överförmyndarjurist har under fyra heldagar utbildat enhetens nyare medarbetare i granskning för att **skapa en förståelse och trygghet i tillsynsprocessen**.

Nämnden har även under 2022 och 2023 en samverkan med Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd för **utbildning av hela enheten** med handlägningsstöd i vissa ärendetyper. Eftersom nämnden har fått kritik för hanteringen av förmynderskapsärenden har ett utbildningstillfälle med två stödtillfällen ägnats åt förmynderskapsärenden. Under 2023 kommer två utbildningstillfällen med tillhörande fyra stödtillfällen genomföras.

Nämnden kommer även tillse enheten möjlighet att få utbildning i förvaltningslagen under hösten 2023 via förvaltningsjurist för att **öka kompetens i annan lagstiftning** än speciallagstiftningen.

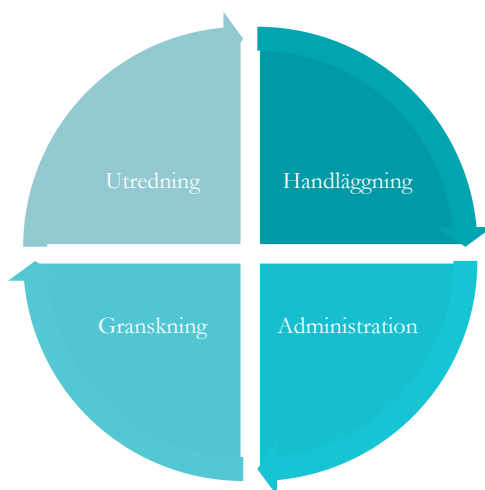
Digitalisering

2021 införde nämnden ett nytt ärendehanteringssystem, Provisum, som gav möjligheter till en fortsatt digitalisering. Införandet och de tekniska utmaningar som varit kopplade till detta har under 2021 och 2022 medfört förlängda handläggningstider. Provisum är ett system som har behov av fortsatt utveckling och det arbete som behöver göras inför och under varje införande tar många resurser i anspråk från enheten då detta arbete har utförts av administratör och handläggare. För att komma till rätta med detta kommer nämnden från hösten 2023 köpa denna tjänst av SEF till en totalkostnad om 130 tkr under 2023. Nämnden har behov av systemförvaltarstöd dels för att på ett bra sätt stötta ställföreträdare till en fortsatt digital mognad men även för att stötta enheten i dialogen mellan kommunens IT och systemägare.

Nämnden ser systemförvaltarstödet som ett absolut behov för att kunna fortsätta den digitala resan framgent och för att få de effektiviseringsresultat som digitaliseringen beräknas kunna ge.

Åtgärder organisation

För att stärka nya medarbetare och för att få in den i arbete på ett effektivare sätt arbetar nämndens kansli från mars 2023 i team. Handläggningen har delats upp bland handläggarna för att på så sätt skapa bättre förutsättningar för nya medarbetare att ta sig an det nya uppdraget. Arbete i team kommer även på sikt att bidra till en ökad effektivitet då kompetensen ökar i gruppen vilket även kommer att bidra till förbättrade handläggningstider och kompetens i både granskningsärenden men även övrig handläggning.

Teamindelning i fyra olika team från 1/3 2023, överförmyndarenheten

Ekonomiska konsekvenser

De redan införlivade och föreslagna åtgärderna kommer att ha ekonomiska konsekvenser för nämnden under 2023-2024. Utökningen av antalet tjänster kommer att medföra ett budgetunderskott för nämnden, ca 0,7 mnkr för 2023 och ca 1,7 mnkr för 2024. Underskottet kommer att hanteras inom behov och prioriteringar för 2024.

Behovet av utveckling inom digitalisering hanteras för 2023 inom tidigare överskott, men för 2024 belastas nämndens budget med 0,3 mnkr, vilket hanteras inom ram för behov och prioriteringar 2024.

Effektiv organisation och hållbar utveckling

Överförmyndarnämnden verkar inom ramen för Eskilstuna kommuns strategiska inriktning och arbetet för en balans mellan en effektiv organisation och en hållbar utveckling. Fokus för nämndens arbete är ökad rättssäkerhet och bästa möjliga stöd till huvudmän och ställföreträdare – de föreslagna åtgärderna inom nämndens handlingsplan syftar till att stödja detta arbete. Genom åtgärderna inom ramen för handlingsplanen blir överförmyndarnämndens verksamhet än mer kvalitetssäkrad och anpassad till de huvudmän och ställföreträdare som verkar inom nämndens ansvarsområde.